

ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΗΤΑΣ

Τὸ Σπίτι

ΝΟΥΒΕΛΛΑ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΙΧΛΗ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἡ πρόσκληση	13
Στὸ νησὶ	31
ΔΕΥΤΕΡΑ	31
ΤΡΙΤΗ	61
ΤΕΤΑΡΤΗ	72
ΠΕΜΠΤΗ	79
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	95
ΣΑΒΒΑΤΟ	109
Ἐπίλογος	123
ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΑΚΕΣ ΕΓΓΡΑΦΕΣ	126
ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ	131

*Στή μνήμη τοῦ πατέρα μου
Λουκᾶ Χ. Μητᾶ*

Άδικα σπαταλήσαμε για τὸ χατίρι σου τὸν ὠκεανό,
ἄδικα ἔλαμψε ὁ ἥλιος, πὸν κοίταξε μὲ τὸ ἐκστατικό
του βλέμμα ὁ Οὐτίμαν·
τὰ χρόνια σου τὰ ξόδεψες κι αὐτὰ σ' ἔχουν πιά φθείρει,
μὰ ἐσύ, ἀκόμα νὰ γράφεις τὸ ποίημα.

ΧΟΡΧΕ ΛΟΥΙΣ ΜΠΟΡΧΕΣ

[...]

Στήν τραπεζαρία με περίμενε τὸ γνωστὸ σκηنيκὸ, ἂν καὶ ἢ κάποια οἰκειότητα ποὺ εἶχα ἐν τῷ μεταξὺ ἀποκτήσει περιόριζε τώρα τὴν ὑποβλητικὴ ἐντύπωση τῆς πρώτης φορᾶς. Ὁ κύριος τοῦ Σπιτιοῦ καθόταν στὴν κεφαλὴ τοῦ τραπεζιοῦ, ἐνῶ ὁ Συμεὼν ἐπιτελοῦσε τοὺς ρόλους τοῦ μαίτρ καὶ τοῦ διακριτικοῦ ὁμοτράπεζου μετὰ τὴν γνωστὴ ἐπιδεξιότητα. Τὸ φαγητό, ἀκόμη μιὰ φορά, ἦταν ἐξαιρετικὸ, ὅπως ἐξαιρετικὸ ἦταν καὶ τὸ κόκκινο κρασί.

Μετὰ τὶς προπώσεις γιὰ ἐπιτυχὴ ὀλοκλήρωση τῆς συγγραφῆς, χρειάστηκε νὰ ἀπαντήσω σὲ ἀρκετὲς ἐρωτήσεις σχετικὰ μετὰ τὸν τρόπο ἐργασίας μου, τὴν ψυχολογία τοῦ («ὕπὸ δοκιμὴν») συγγραφέα, ἀλλὰ καὶ τὴ συμβολὴ τοῦ Σπιτιοῦ στὴν πρόοδο τοῦ ἐγχειρήματος ποὺ εἶχα ἀναλάβει. Οἱ ἐρωτήσεις, καίριες καὶ διεισδυτικὲς, τέθηκαν ὅλες ἀπὸ τὸν Κάλφογλου μετὰ ἰδιαίτερα προσεκτικὸ τρόπο· καμία ἐρώτηση δὲν ἔγινε γιὰ τὴν ἴδια τὴν ἱστορία, τὴν πλοκὴ ἢ τὸν πιθανὸ τίτλο τῆς. Περισσότερο ἀπὸ τριάντα λεπτὰ ἀπαντοῦσα στὰ ἐρωτήματα αὐτὰ ἔχοντας ἀπέναντί μου ἕναν ἄνθρωπο ποὺ ἔδειχνε νὰ μὴ χάνει οὔτε συλλαβὴ ἀπὸ τὰ λεγόμενά μου, τὴν ἴδια στιγμὴ ποὺ ἔμοιαζε νὰ καταγράφει καὶ τὴν παραμικρὴ ἀλλαγὴ τῆς ἐκφρασης τοῦ προσώπου ἢ τῆς γλώσσας τοῦ σώματός μου. Ὅλη αὐτὴ τὴν ὥρα ὁ Συμεὼν καθόταν ἀλύγιστος καὶ σιωπηλός, τρώγοντας ἀργά, ἀλλὰ εἶχα τὴ βεβαιότητα ὅτι, παρὰ τὴ

φαινομενικά αδιάφορη έκφρασή του, ήταν απολύτως προσηλωμένος σε αυτά που διαμείβονταν μπροστά του. Είχα μάλιστα την αλλόκοτη όσο και κωμική εντύπωση ότι τα μεγάλα αυτιά του είχαν αρχίσει να πάλλονται.

Το πρωτόγνωρο ενδιαφέρον του Κάλφογλου με κολάκευε και ενίσχυε την εύγλωττία μου. Σύντομα όμως άρχισα να νιώθω άβολα μπροστά σ' εκείνη την τρομακτική πνευματική ένταση που έκπορευόταν από την άλλη άκρη του τραπεζιού. Καί, μόλο που η δική μου φωνή γέμιζε, ένθουσιώδης και σίγουρη, το μεγάλο δωμάτιο, ή υπεροχή τής θέλησης του οικοδεσπότη γινόταν, λεπτό το λεπτό, όλο και πιο φανερό, κάμπτοντας το ήθικό μου. Έπρεπε να προλάβω να πάρω απαντήσεις στα δικά μου έρωτήματα, πριν χάσω έντελως το κουράγιο μου.

Μόλις έκανα, λίγο αμήχανα, την πρώτη έρώτηση, μου φάνηκε πώς διέκρινα ένα ειρωνικό χαμόγελο ν' ανάβει και να σβήνει ακαριαία στο βάθος των ματιών του. Άμέσως μετά, ωστόσο, ό άμφιτρώνας μου χαμογελώντας με ένθάρρυνε να συνεχίσω.

Ναί, ή Βιβλιοθήκη προστατευόταν από ένα σύνθετο σύστημα ασφαλείας που αξιοποιούσε τή χρήση φωτοκυττάρων, καμερών, καθώς και ενός εξελιγμένου μηχανισμού αντιπυρικής προστασίας. Αυτόο του είδους ή πρόνοια είχε κριθεί επιβεβλημένη, μιá και ούδεις μπορούσε να αποκλείσει έντελως τήν περίπτωση άτυχήματος, ακόμα και δολιοφθοράς.

Ό κύριος Βατεκίδης είχε διαβιώσει για μία εβδομάδα στον Οίκο τής Γραφής. Η έπίδοσή του στην Αΐθουσα των Άκροάσεων τό τελευταίο βράδυ ήταν καλή αλλά όχι

έπαρκής ώστε να κερδίσει την ύποτροφία. Είχε έγκαταλείψει τὸ νησι τὸ μεσημέρι τῆς έπομένης.

Τὸ κινητὸ τηλέφωνο, σὰν ύπηρεσία, ἦταν έξοβελισμένο ἀπὸ τοὺς χώρους τοῦ Σπιτιοῦ. Για τὸν λόγο αὐτὸ λειτουργοῦσε κλωβὸς παρεμπόδισης σήματος. Ἀλήθεια, με προκάλεσε ὁ Κάλφογλου, θὰ μποροῦσα νὰ φανταστῶ κάτι πὸ ένοχλητικὸ ἀπὸ μιὰ τέτοια παρεμβολή, τὴν ὥρα πὸ μιὰ μελωδία τοῦ Σοῦμπερτ πλημμυρίζει τὸ ισόγειο τοῦ ἀρχοντικοῦ μαζί με τὸ ἀπογευματινὸ φῶς; Ἡ τὴ στιγμή πὸ οἱ ένοικοι τοῦ Σπιτιοῦ ἀφουγκράζονται, με κλειστὰ μάτια, τὸ κρεσέντο τῆς θύελλας πὸ ξεσπᾷ τὴ μανία τῆς ἑνα χειμωνιάτικο βράδου;

«Ἡ στιγμή, κύριε Βελισάρη, εἶναι πολὺ σημαντικὴ γιὰ δύο ἡλικιωμένους ἄντρες ὅπως ἐμεῖς – καὶ αὐτὸ τὸ ἐπινόημα τὴν κατάργησε!»

Ἡ φωνή του εἶχε ξαφνικὰ σκληρύνει: ὅποιος ἤθελε νὰ κάνει χρῆση τοῦ κινητοῦ δὲν εἶχε παρὰ νὰ διαβεῖ τὸ κατώφλι τοῦ Σπιτιοῦ – ἦταν τόσο ἀπλό.

Ἐμεινε ἀκίνητος καὶ σιωπηλός, με τὰ χέρια δεμένα στὸ πιγούνη καὶ τὰ μάτια του νὰ βυθομετροῦν τὴν ψυχὴ μου. Καθὼς τὰ δευτερόλεπτα κυλοῦσαν, αἰσθάνθηκα γύρω μου τὴν ἀτμόσφαιρα νὰ ἀλλάζει: μιὰ ὑποβόσκουσα ἔνταση γλιστροῦσε ἀπὸ τοὺς τοίχους τοῦ ἀρχοντικοῦ καὶ πότιζε σιγὰ σιγὰ τὸν ἀέρα τοῦ δωματίου. Με τὴν ἄκρη τοῦ ματιοῦ ἀντιλήφθηκα ὅτι ὁ Συμεὼν εἶχε πάψει νὰ τρώει, μένοντας ἀκίνητος στὴ θέση του. Ἡ καρδιά μου φτερούγισε στὸ στῆθος μου.

«Θὰ ἤθελα στὸ σημεῖο αὐτό, κύριε Βελισάρη, νὰ σᾶς δώσω μερικὲς πληροφορίες πὸ θὰ ἐρμηνεύσουν ὀρισμέ-

νες πλευρές τῆς συμπεριφορᾶς μου πού σᾶς ἔφεραν ἐνδεχομένως σέ δύσκολη θέση καί τίς ὁποῖες ἡ διακριτικότητά σας δέν σᾶς ἐπέτρεψε νά σχολιάσετε ὡς τώρα. Θά σᾶς μιλήσω χωρίς περιστροφές, εἶμαι πεπεισμένος ὅτι θά καταλάβετε – εἰδᾶλλως δέν θά καθόσασταν τώρα ἀπέναντί μου. Κύριε Βελισάρη, μέ κατατρύχει τὸ ἴδιο πάθος πού βασάνιζε τὸν ἀγαπημένο σας Βιενέζο συγγραφέα καί, τελικά, τραγικὸ αὐτόχειρα: ¹⁶ ἡ περιέργεια γιὰ τὸ πιὸ βαθύ ἀπ' ὅλα τὰ μυστήρια τῆς ἀνθρωπότητας, τὸ μυστήριο τῆς καλλιτεχνικῆς δημιουργίας. Ἡ προσπάθεια τοῦ ἀνθρώπου νά ἀρνηθεῖ τὴν ἐφήμερη φύση του μέσω τῆς δημιουργίας ἐνός ἀφθαρτοῦ ἔργου τέχνης, ὁ ἀγώνας του νά ἀρθεῖ πάνω ἀπὸ τὸν πόνο καί τὴν ὀδύνη μέσω τῆς Ὁμορφιάς. Κοιτάζετε με καλά, κύριε Βελισάρη: εἶμαι γέρος, τὸ κορμί μου εἶναι ἄρρωστο, ἀνίκανο νά μοῦ προσφέρει ὅποιαδήποτε χαρά. Τὸ πνεῦμα μου, κάποτε κραταιό, φθίνει μέρα μετὰ τὴν μέρα. Μπροστά μου περιμένει ὁ θάνατος – ἡ μοίρα κάθε γεννημένου πλάσματος. Κι ὅμως, ὑπάρχει κάτι πού τὸν περιφρονεῖ, κάτι πού γεννήθηκε ἀλλὰ δέν πεθαίνει: ἔχω δίπλα μου τὸ ἀθάνατο ἔργο τῶν ἀνθρώπων. Καὶ ἔχω ἐσᾶς, νέο, ἐνθουσιώδη, ἀποφασισμένο νά δημιουργεῖτε δίπλα μου, μπροστά μου, μετὰ τὴ δική μου συμβολή. Μαζί καταργοῦμε τὴ λήθη, μαζί ἀγρίζουμε τὴν ἀθανασία. Ὡ, μὰ ἐλάτε, ἐλάτε νά περάσουμε στὴ Βιβλιοθήκη, τὸ ὑπόλοιπο αὐτῆς τῆς συζήτησης πρέπει νά γίνει ἐκεῖ, μπροστά στὰ μοναδικὰ τεκμήρια τοῦ μεγαλείου τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος!»

Γιὰ κάποιον ἄλλο ὁ ὑψιπετής αὐτὸς μονόλογος ἐνδέχεται νά ἰσοδυναμοῦσε μὲ παραλήρημα. Γιὰ μένα, πού

ὄχι μόνο ἤμουν ἐξοικειωμένος με τὸ ἔργο τοῦ Στέφαν Τσβάιχ ἀλλὰ καὶ τὸ ἀγαποῦσα ἰδιαίτερα, ἦταν μιὰ πραγματική ἀποκάλυψη.

Ἀκολούθησα τὸν εὐεργέτη μου ἔξω ἀπὸ τὸ δωμάτιο. Πίσω μου βιάδιζε ὁ Συμεών. Καθὼς διασχίζαμε οἱ τρεῖς μας τὸν διάδρομο καὶ κατευθυνόμασταν πρὸς τὴ Βιβλιοθήκη, αἰσθάνθηκα πὼς μᾶς ἔδενε μιὰ κοινή, ἀλλόκοτη μοίρα.

Ἄφρονος, κρατοῦσα στὰ χέρια μου ἓνα αὐτόγραφο σχεδιάγραμμα ποιήματος τοῦ Γιώργου Σαραντάρη με τίτλο «Τὰ μεσημέρια τῶν κοριτσιῶν», με σχόλια καὶ ὑπογραμμίσεις τοῦ ἴδιου τοῦ ποιητῆ.¹⁷ Μιὰ χειρόγραφη, ἡμιτελῆς μετάφραση τῆς *Τροφῆς τῶν Θεῶν*¹⁸ ἀπὸ τὴν πένα τοῦ Ἀλέξανδρου Παπαδιαμάντη (ὁ Κάλφογλου ἦταν πεπεισμένος γιὰ τὴν πατρότητα τοῦ κειμένου), γραμμένη σὲ φτηνὸ χαρτὶ καὶ κατάστικτη ἀπὸ διορθώσεις, ἦταν ἀκουμπισμένη μπροστὰ μου σὲ μιὰ γυάλινη προθήκη. Μιὰ ἐκτενὴς νουβέλα, δακτυλογραφημένη σὲ παλιὰ γραφομηχανή, με δυσανάγνωστα στοιχεῖα ἀπὸ τὰ ἀνελέητα σημάδια τῆς ὑγρασίας καὶ τοῦ χρόνου, ἔφερε στὴν τελευταία σελίδα τὴν ὑπογραφή τοῦ Γιάννη Μπεράτη, ἐνῶ ἓνα μικρὸ ἀνέκδοτο καὶ λαθάνον κατὰ τὰ λεγόμενα τοῦ Κάλφογλου διήγημα, γραμμένο στὰ ἀγγλικά, γεμάτο διορθώσεις καὶ σημειώσεις με κόκκινο μελάνι στὸ περιθώριο τῆς σελίδας, ἀποδιδόταν ἀπὸ τὸν ἐκκεντρικὸ οἰκοδεσπότη μου στὸν συγγραφέα ἀπὸ τὴ Γαστούνη Νίκο Καχτίτση.

Ἦμουν βαθιὰ ἀναστατωμένος.

«Υπάρχουν στη συλλογή μου περισσότερα από τριακόσια αυτόγραφα κειμένων στην ελληνική γλώσσα και άλλα τόσα ξενόγλωσσα. Κάποια είναι κυριολεκτικά ανεκτίμητης αξίας, όπως το έναρκτήριο κεφάλαιο του *Μεσσία* του Μπροϋνο Σούλτς¹⁹ και η άνολοκλήρωτη ιστορία μιας *Κυρίας με κεφάλι σκελετού*, γραμμένη κατά τη διάρκεια ενός καταθλιπτικού καλοκαιριού του προπερασμένου αιώνα κάπου στα περίχωρα της Γενεύης.²⁰ Σ' αυτό έδω το συρτάρι, μπροστά σας, βρίσκεται μία έπιστολή του Γκέοργκ Μπύχνερ στην άγαπημένη του Μίννα, όπου αναπτύσσεται η κεντρική ιδέα ενός μυθιστορήματος με τίτλο *Η άπολογία ενός ζωοτόμου του περασμένου αιώνα* – ή, νά! όρίστε: σ'ας προσφέρω έδω, αυτή τη στιγμή, την ευκαιρία να διαβάσετε δώδεκα άγνωστα *Σονέτα από άλμυρα και χώμα*, γραμμένα από το πεισιθάνατο χέρι, την αλύτρωτη καρδιά του έραστ'η της Μπατιστίνα Πιτζάρτο!²¹

»Η συγκίνησή σας, κύριε Βελισάρη, είναι για μένα ή μεγαλύτερη έπιβράβευση τών κόπων μου... Βλέπετε, νεαρέ μου, το πάθος μου για αυτόγραφα με όδήγησε, δεκαετίες όλόκληρες, σε μια επίμονη αναζήτηση, σε όλα σχεδόν τα μήκη και τα πλάτη του πολιτισμένου κόσμου: για πολλά χρόνια δέν υπήρχε μείζων συλλέκτης, διευθυντής οίκου δημοπρασιών, έφορος διακεκριμένου μουσείου ή σημαντικός μελετητής και βιογράφος που να μ'ην τόν γνωρίζω προσωπικά. Έκανα άμέτρητες έπισκέψεις σε υπαίθριες αγορές και βιβλιοπωλεία, βρέθηκα κατ' έπανάληψιν σε αίθουσες πλειστηριασμών, μπροστά σε παμπάλαιες βιβλιοθήκες και άγνωστες ιδιωτικές συλλογές.

Καί δὲν φείσθηκα ποτὲ κόπων καὶ ἐξόδων —κάποτε ὑπέρογκων—, προκειμένου νὰ ἱκανοποιήσω τὴν ἀνάγκη αὐτῆ τῆς ψυχῆς μου. Ἀκόμα καὶ τώρα ποὺ οἱ σωματικές μου δυνάμεις μὲ ἔχουν προδώσει, ποὺ ζῶ ἀπομονωμένος καὶ καθηλωμένος ἐντὸς τοῦ ἀρχοντικοῦ, χάρις στὴ βοήθεια τοῦ πιστοῦ μου Συμεῶν καὶ μὲ τὴ χρῆση τῆς τεχνολογίας ἐμπλουτίζω ἀκόμη τὴ συλλογὴ μου».

Ἐκανε μιὰ μικρὴ παύση, ὁ νοῦς του φάνηκε νὰ τρέχει στὸ παρελθόν. Σχεδὸν ἀμέσως ὅμως ἐπανῆλθε:

«Κι ἔτσι, κύριε Βελισάρη, τὰ ἴχνη τῆς μοναδικῆς αὐτῆς πράξης, τῆς μετάβασης ἀπὸ τὸν κόσμο τοῦ πνεύματος στὸν κόσμο τῶν αἰσθήσεων, τὰ ἴχνη ποὺ ἀφήνει στὴν ὕλη ἡ ἀκατάβλητη προσπάθεια τοῦ δημιουργοῦ —τὰ σχεδιάσματα, οἱ διορθώσεις, οἱ διαδοχικὲς ἐκδοχές, οἱ παραλλαγές τοῦ κειμένου μέχρι νὰ πάρει τὴν τελικὴ μορφὴ του—, αὐτοὶ οἱ βουβοὶ μάρτυρες τῆς γέννησης ἐνὸς ἔργου βρίσκονταν ἐδῶ, μπροστὰ στὰ μάτια μου, μέσα στὰ ἴδια μου τὰ χέρια: μποροῦσα νὰ ψηλαφίσω τὸν ἀγῶνα τοῦ ἀνθρώπου γιὰ ἀθανασία, νὰ γίνω κοινωνὸς τῆς μέγιστης πνευματικῆς προσπάθειας τοῦ homo sapiens.

»Κι ὅμως, δὲν ἤμουν ἱκανοποιημένος. Κάτι ἔλειπε: τὸ βίωμα τῆς πάλης τοῦ συγγραφέα, ἡ ζωντανὴ μαρτυρία τῆς ἐμπνευσης καὶ τῆς δημιουργίας τοῦ λογοτεχνικοῦ ἔργου. Θὰ πῆγαίνα πιὸ μακριὰ ἀπ' ὅ,τι τόλμησε νὰ πάει ὁ Τσβάιχ καὶ ὅποιοσδήποτε ἄλλος: θὰ ἔφερα τὸν δημιουργὸ ἐδῶ, μέσα στὸ Σπίτι, θὰ τὸν καθοδηγοῦσα καὶ κατόπιν θὰ τὸν παρακολουθοῦσα στὸ ἔργο του· θὰ ζοῦσα μαζί του τὴ στιγμὴ τῆς δημιουργίας, θὰ στεκόμουν κυριολεκτικὰ πίσω ἀπὸ τὴν πλάτη του τὴν ὥρα τοῦ μόχθου

καὶ τῆς προσπάθειας· τέλος, θὰ ἀπολάμβανα, πρῶτος ἐγὼ ἀπ' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, τὸν λαμπερὸ νέο καρπὸ, τὸ ὀλοκαίνουργο ἔργο.

» Πρῶτα ὅμως ἔπρεπε ν' ἀνακαλύψω τὸν δημιουργό. Ἔτσι γεννήθηκε ἡ ἰδέα τῆς ὑποτροφίας».

Σταμάτησε, κουρασμένος ἀπὸ τὴν ἔνταση καὶ τὸ μακρὸς τῶν λόγων του. Ξαφνικὰ εἶχα τὴν ἐντύπωση ὅτι μπροστά μου βρισκόταν ὁ παράφρων κυβερνήτης τοῦ μυθικοῦ Ναυτίλου καὶ ὅτι πίσω ἀπὸ τοὺς τοίχους τῆς αἵθουσας ἀπλώνονταν τὰ παγωμένα νερὰ τῆς θάλασσας τῶν Σαργασσῶν.²²

«Καταλαβαίνετε τώρα, κύριε Βελισάρη, πόσο σημαντικὴ εἶναι γιὰ μᾶς ἡ ἐπιλογή, ἡ κρίση ποὺ θὰ φέρει ἕναν νέο συγγραφέα κοντά μας καὶ θὰ ἐπιτρέψει τὴν ἐπανάληψη τοῦ κύκλου τῆς δημιουργίας μέσα στὸ Σπίτι; Πόσο μεγάλες εἶναι οἱ προσδοκίες γιὰ τὴν ἐπίδοσή σας στὴν Αἴθουσα τῶν Ἀκροάσεων; Εἶναι ἐλάχιστες οἱ φορὲς ποὺ εἶπαμε ναί, εἶναι ἐλάχιστοι οἱ προκάτοχοί σας στὸν Οἶκο τῆς Γραφῆς!

» Τώρα νομίζω ὅτι μορεῖτε εὐκόλα νὰ κατανοήσετε καὶ τὴν ἰδιόρρυθμη συμπεριφορὰ μου, ποὺ κάποιες φορὲς σᾶς ξάφνιασε καὶ σᾶς ἔφερε σὲ ἀμηχανία. Θέλω ὅμως νὰ πιστεύω ὅτι θὰ μπορούσατε, ὕστερα ἀπὸ ὅ,τι εἰπώθηκε, νὰ τὴ δικαιολογήσετε».

Εἶχε ἔρθει ἡ σειρά μου. Κρύος ἰδρώτας κύλησε στὴν πλάτη μου. Στράφηκα πρὸς τὸν Συμεών. Στεκόταν δυὸ βήματα πίσω, μαρμαρωμένος, περιμένοντας κι αὐτὸς τὴν ἀντίδρασή μου. Τὰ μάτια του ἦταν καρφωμένα στὰ δικά μου – σὰν νὰ μὲ προειδοποιῶσε γιὰ κάτι.

Ἐνῶ ἀμφιταλαντεύομαι γιὰ τὴ στάση ποὺ ἔπρεπε νὰ κρατήσω, ἐκείνη ἀκριβῶς τὴ στιγμή, αἰφνιδιάζοντάς με, πρόβαλε πίσω ἀπὸ τὸ κεφάλι τοῦ ὑπηρέτη ἡ μορφή τοῦ ἥρωά μου. Μὲ κοιτοῦσε καὶ σὰν νὰ μοῦ ἔγνεφε ἀπεγνωσμένα: κρατοῦσα τὴ ζωὴ του στὰ χέρια μου.

Ἀναζήτησα τότε τὸ βλέμμα τοῦ Κάλφογλου καί, γιὰ πρώτη φορά, εἶδα νὰ φωλιάζει ἐκεῖ ἡ ἀγωνία. Τὸν εἶχα ἀδικήσει, τὸν εἶχα ὑπερτιμήσει. Δὲν ἦταν παρὰ ἓνας βιβλιομανῆς, ἓνας ἐκκεντρικὸς συλλέκτης, ἓνας ἄρρωστος γέρος ποὺ λαχταροῦσε νὰ γευτεῖ λίγη ἀπὸ τὴ δροσιὰ τῆς νιότης, ἀπὸ τὸ σφρίγος ἐνὸς νεότερου πνεύματος, ὅσο εἶχε ἀκόμα τὴν εὐκαιρία. Θὰ μποροῦσε, τὸ δίχως ἄλλο, νὰ εἶναι ἓνας ἥρωας τοῦ Γκαῖτε, τοῦ Μὰν ἢ τοῦ ἴδιου τοῦ Τσβαίχ. Θὰ τοῦ ἔδιναν αὐτὸ ποὺ ζητοῦσε· θὰ τὸν συντρόφευαν στὴν πλάνη του· θὰ ἀγγίζαμε μαζὶ τὴν ἀθανασία.

«Πρέπει νὰ ὁμολογήσω ὅτι εἶναι ἀρκετὰ περίεργα ὅλα αὐτά, κύριε Κάλφογλου. Νομίζω ὅμως ὅτι σᾶς καταλαβαίνω. Μήπως κι ἐγὼ δὲν βρίσκομαι ἐδῶ γιὰ τὸν ἴδιο, στὴν οὐσία, λόγο; Δὲν ἀποδέχθηκα αὐτὴ τὴν ἀσυνήθιστη πρόσκληση γιὰ νὰ βιώσω τὴ συγκίνηση, τὸ ρίγος τῆς δημιουργίας; Οὕτως ἢ ἄλλως, εἶναι πολὺ ἀργὰ γιὰ νὰ κάνω πίσω. Ἐλπίζω μόνο νὰ μὴ σᾶς ἀπογοητεύσω, γιατί μὲ τὰ λόγια σας κάνατε τὸ φορτίο ποὺ ἔχω ἐπωμιστεῖ πολὺ βαρύτερο ἀπ' ὅ,τι ἦταν!»

«Σᾶς εὐχαριστῶ, κύριε Βελισάρη. Δὲν θὰ τὸ μετανιώσετε!»

Αὐτὴ τὴ φορά τοῦ ἦταν πιὸ δύσκολο νὰ ἐλέγξει τὰ συναισθήματά του.

«Δὲν ἀπομένει τότε παρὰ κάτι τελευταῖο: τὸ ἀπόγευ-

μα τῆς πρώτης ἡμέρας, μὲ τὴν ἀνάθεση τῆς ἀποστολῆς, σᾶς εἶχα πεῖ ὅτι ἐκκρεμεῖ ἓνα αἶτημα, μιὰ προσωπικὴ χάρη ποὺ θὰ σᾶς ζητήσω στὴν πορεία. Ἡ ὥρα αὐτὴ λοιπὸν ἔφτασε: Θὰ ἤθελα τὸ Σάββατο τὸ βράδυ, πρὶν μποῦμε στὴν Αἴθουσα τῶν Ἀκροάσεων, νὰ μοῦ παραδώσετε τὸ σημειωματᾶριο μὲ ὅλες τὶς χειρόγραφες σημειώσεις σχετικὰ μὲ τὴν ἱστορία σας, καθὼς καὶ ὅλα τὰ ἠλεκτρονικὰ ἀρχεῖα ποὺ καταγράφουν τὴν πορεία τῆς δουλειᾶς σας, ποὺ ἀφηγοῦνται τὴ γέννηση τοῦ ἔργου σας – ἀπὸ τὴν πρώτη βιαστικὴ καταγραφή μέχρι τὴν παύλα τοῦ τέλους. Αὐτὸς θὰ εἶναι ὁ ὀβολός σας!»

Ὁ ἥλιος ὀδεύει στὴ δύση του, ἀθέατος πίσω ἀπὸ ἓναν μολυβένιο οὐρανό. Ἡ καταιγίδα δὲν ξέσπασε ἀκόμα, ἡ ἔνταση καὶ ὁ σωρευμένος ἠλεκτρισμὸς κάνουν τὰ πέπλα τῆς ὀμίχλης νὰ τρεμοφέγγουν. Εἶμαι χωμένος στὴν μπερζέρα, ἀνακουφισμένος. Ὁ μυστηριώδης κύριος Κάλφογλου εἶχε ἀνοίξει τὰ χαρτιά του. Τώρα μποροῦσα νὰ ἐρμηνεύσω ὅλα τὰ σημάδια ποὺ, συντηρώντας καὶ ἐντείνοντας γιὰ μέρες μιὰ αἴσθηση ἀκαθόριστης ἀπειλῆς, εἶχαν προκαλέσει τὴ λογικὴ μου. Δὲν ὑπῆρχε ἀμφιβολία, ἡ ἱστορία τοῦ κυρίου τοῦ Σπιτιοῦ ἦταν ὀλωσδιόλου ἀσυνήθιστη, ὑπάκουε ὅμως σὲ λογικοὺς κανόνες. Ἐπιτέλους πατοῦσα σὲ στέρεο ἔδαφος.

Τὴν αἴσθηση τῆς σιγουριᾶς ἐνίσχυε καὶ ἡ τρωτὴ, ἀνθρώπινη εἰκόνα τοῦ φοβεροῦ (μέχρι πρὶν ἀπὸ λίγες ὥρες) οἰκοδεσπότη. Εἶχα ἀκούσει τὴν ἐξομολόγησή του, εἶχα συναϊνέσει στὸ σχέδιό του. Ἡ σχέση μας εἶχε ἀλλά-

ξει. Και μιὰ ἀπρόσμενη γλύκα εἶχε ἀπλωθεῖ στὴν ψυχὴ μου: ὁ παράξενος αὐτὸς συλλέκτης μὲ εἶχε θεωρήσει ἄξιο νὰ ἐμπλουτίσω τὴ συλλογὴ του, μὲ εἶχε τοποθετήσει δίπλα στοὺς μεγαλύτερους συγγραφεῖς τοῦ κόσμου! Καταλάβαινα ὅτι ἦταν γελοῖο, ἀποτέλεσμα τῆς κρίσης μιᾶς διαταραγμένης διάνοιας – κι ὅμως, δὲν μπορούσα ν' ἀντισταθῶ: ἡ καρδιά μου, τὰ κύτταρα τοῦ ἐγκεφάλου μου εἶχαν πάρει φωτιά.

Ἀπὸ τίς ἔξι μέχρι τὰ μεσάνυχτα ρίχτηκα στὶς σελίδες τῆς ἱστορίας μου. Σύντομα βρέθηκα σ' ἓνα κλειστὸ σύμπαν, σὲ μιὰ κατάσταση συνείδησης πού μόνο μιὰ τεχνητὴ ἔκσταση πίστευα ὅτι μπορεῖ νὰ προσφέρει. Στεκόμουν δίπλα στὸ δημιουργημά μου, ἤμουν μέσα του· ἤμουν τὰ μάτια του, τὸ μυαλό του, τὰ χέρια του, ἡ καρδιά του. Καὶ ξαφνικὰ τὸ Σπίτι, ἡ ὑποτροφία, ἡ κρίσιμη δοκιμασία τοῦ Σαββάτου ἔπαψαν νὰ ἔχουν σημασία. Τὸ μόνο πού μετροῦσε ἦταν νὰ ἔρθει στὸν κόσμο ὁ ἥρωάς μου. Δὲν εἶχα πιά δικαίωμα ἐπιλογῆς, ἤμουν ταγμένος σὲ ἓναν καὶ μοναδικὸ σκοπὸ, ἐνιωθα βαριά τὴν εὐθύνη τοῦ αἵματος: ὁ Ἄνθρωπος μὲ τὰ μικρὰ χέρια ἦταν παιδί μου.

Ἀκόμα καὶ κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ ὕπνου ἡ συμβίωση συνεχίστηκε: παραμορφωμένη ἀπὸ τὰ ὄνειρικά φίλτρα, ἡ ἱστορία μου δὲν μὲ ἐγκατέλειψε παρὰ μόνο τὸ πρωί, ὅταν, λίγο πρὶν ἀπὸ τίς ἔξι, ἀνοιξα τὰ μάτια μου στὸ σκοτάδι.

Μ' αὐτὸν τὸν τρόπο ὑποδέχθηκα τὴν Παρασκευή, πέμπτη μου μέρα στὸν Οἶκο τῆς Γραφῆς.

(σελίδες 83-94)

